

አርቲስት መሠረት መብራቱ
ሰደት ሊውጣት የቃጣት እምቡጥ

ከብ.ወ

አርቲስት መሠረት መብራቱ በ ሃምሳ ሁለት ሳምንታት በተለለፈው "ገመና" ተከታታይ የቴሌቪዥን ድራማ ባሳየችው ተሳትፎ በሕዝብ ድምጽ አንደኛ ሆና መመረጧ በተዘጋጀው የሽልማት ሥነ ስርዓት ወቅት ተነግሯል። መሠረት የድራማና የቴዎድሮስ ሥራ የጀመረችው በአንድ ቤተክርስቲያን ውስጥ "የሻማ እምባ" የተሰኘውን ድራማ ይዞ ስትቀርብ ደራሲው አይቷት በቴሌቪዥን መስኮት እንድትቀርብ ከተደረገ በኋላ እንደሆነም ተገልጿል። መሠረት በርካታ የመድረክ ቴዎድሮሶችን ማቅረቧ ሲታወቅ አሷ ባብዛኛው ተሳካልኝ የምትለው ግን "የሻማ እምባ"ና "ጉዲፊቻ" ፊልሞችን ነው። መሠረት መብራቱ - የአሳት አራት፣ ዳግማዊ፣ ጉዲፊቻ፣ ንጉሥ ናዖ ሠናይ፣ ድማሚት፣ የፍቅር ሸሚያ፣ ዜማ ሕይወት፣ የሞርያም ምድር፣ Vacation from America ና ሌሎችም ላይ እንደተሳተፈች ይፋ ሆኗል። ችሎታዋ የሚመስጠው፣ ሓይማኖታዊ ምግባርና ሥርዓትዋ የሚማርከው፣ በቴአትሩና በድራማው ዘርፍ ኢትዮጵያ ካፈራቻቸው ቆንጆዬ ባለሙያ መካከል አንዷ የሆነችው መሠረት በሁሉም ሥራዋ ላይ ኮከብ ሆናለች።

መሠረት በሽልማቱ ወቅት ከሁሉ አስቀድሞ እግዚአብሔርን በማመስገን ከሕዝቡ ለተጎናጸፈችው የክብር ሽልማት የምስጋና ንግግር አሰምታለች። መሠረት ሽልማቱ የብዙ ሺህ ሰዎች ድምጽና ማህተም ያለበት የሕይወት ዘመኗ ማስታወሻ መሆኑን በመናገር ይህ የተደረገለት ውለታ ካቅሟ በላይ መሆኑንም ጨምራ ገልጸለች።

ታዲታ መሠረትንም እንደተለመደው ያ ክፋው ሰደት ሊውጣት ዳር ዳር ብሎ ነበር። ገበና የወያኔን ውስብስብ የአመራር ገጸባህርያት እየቀነጨበ ያሳያል ይላሉ አንዳንድ ፀሃፊዎች። ምን ያህል ጭብጥ እንደሆነ መገመቱ ብቃትን ይጠይቃል። በእርግጥ ትወናው ለብዙዎች ቢመችም ለንዳንዶቹ ጎርባጣ መሆኑ አያጠያይቅም። አዚያው ባህር ማዶ ከንዳጃቿ ጋር ተደባልቃ ምስሏ እንዲርቅላቸው የሚፈልጉ እንዳሉ ሁሉ ከባህር ማዶ ሆነውም "ነይ - ነይ" አያሉ የሚጠሯትም አይታጡም። እናት አለም ኢትዮጵያ ደግሞ ፈጽሞ እንድትሰደድባት አትፈልግም። መሢዬ "የእጄ አምባር - ያንገቱ ሀብል -የጆሮዬ ጉትቻ - የአግሬ አልቦ ነሽ - ታደምቂኛለሽ - ገበናዬንም ሆነ ጉስቁልናዬን ትሸፍኝልኛለሽ" - በማለት ትወተውታለች።

መሢ - የመሰደዱ ሀሳብ ፈጽሞ የለትም። ዕውቁ የሙዚቃ ባለሙያ ሙሉቱ አስታጥቁ በጠራው ግብዝ ላይ የተገኘችዋ መሢ፣ አዚያው አሜሪካ ስደተኝነቱን ጠይቃ እንድትቀር ለማድረግ ሌዋታን መጀመርያ ኪዳነ ልቦናዋን ማለለት ፈለገ። በመሆኑም ፈጽሞ የመሰደዱ ሃሳብ የሌለት መሠረትን ጥገኝነት እንደ ጠየቀች አድርጎ ማስወራቱ የእጅ አዙሩ ሸር ጥንሰስ ጌሾ ነበር። እናት ኢትዮጵያ አስቀድሞ መክራታለች - "ልጄ አንዳትወደጄ - የሙያው ችሎታሽ ይቆረፍዳል - ጸጋሽ ይጠወልጋል - ዝናሽ ይከስማል - ስደቱ ያንችን ታላቅ አህት አለምፀሃይን ከኔ ከጥገቷቷ እናትዋ በግድ መነጠሉ አንኳን አስካሁን ያንገባግባኛል" - በማለት አስጠንቅቃታለች። በናትና በልጅ መካከል የነበረው ውይይት ለሰማው እጅግ ያሳዘናል። ይህን እጅግ ልብ የሚበላ አሳዛኝ ውይይት በሌላ ጊዜ አቀርብላችኋለሁ። "ጠላቶቼ እኔ የወለድ መካን ሆኜ ሲያዩኝ ደስ ነው የሚላቸው" - ብላ ሰቅሰቅ ብላ ያለቀውሰችው እናት ኢትዮጵያ ሕልውና በሰደቱ፣ ረሀቡ፣

አርዛቱና ጭቆናው መሰርቦሩ ለልጆቻቸው ረፍት የማይሰጥ አበሳ ሆኗል።

መሠረት ገና አግረን ወደ አሜሪካ ስታነሳ ሁለት የሰሉ አስተሳሰቦች ልቧን ሊሰነጥቅ ዳር ዳር ብሎ ይሆናል። ያ የምትጻጻለት ሙያዎ - ዘርፈ ብዙ ችሎታዎና ጌጥነቷ ሀገርዎን እንዳትለቅ ሲነዘንዟት - "ነይ አዚሁ ትማርያለሽ - ከፍ ያለ ቦታ ትደርሻለሽ" - እያለ የሚጮኸው እንደወጡ የቀሩት የታላላቅ ወንድሞቿና አሁኑኛዎ - የቤተ ንዋዩ - የባህር ማዶው ድምጽ ደግሞ ምናልባት አስዋነካቸውን - አቅዋሟን - ሀገር ወዳድነትዎን - ተገዳድረት ሊሆን ይችላል። መሢ ግን ተግዳሮቶቹን ሁሉ አሸንፋለች።

መሢ ወደ ኢትዮጵያ ከተመለሰች በኋላ በቀረበለት አንድ መጠይቅ ላይ ለመሰደድ ምንም ዓይነት ፍላጎት እንዳልነበራት ገልጿል። ሰዎች ለምን እንዲህ ሊያስወሩባት እንደቻሉ በአግራሞት ተናግራለች። ኑሮ አንዴ ከፍ አንዴ ዝቅ ቢልም እንኳን ገና አጅግ ብዙ ለመስራት፣ ሀገሯን ለማገልገልና የሚወዳትን ሕዝብ ለመካስ የምትፈልገው መሢ መቼውንም ቢሆን ራሷን ለስደቱ እንደማትዳርግ ቃል ገብታለች።

ስደት ፈርጦቻችንን በመጨፍለቅ ኪነቱ ቁሳአካላዊ ኃይል እንዳይሆን ብዙ ታግሏል። ኪነ ጥበብ በንቃተ ሳሊና ላይ ተጽዕኖውን በማሳረፍ ማህበራዊ ለውጥን ያመጣል። ኪነ ጥበብ አሴትን የመፈለግ ሂደት (value finding process) በመሆኑ ከራሳችን ፍላጎት ውጭ ያለውን እውነታና አመለካከት እንድንረዳ ወይም እንድናይ ያስገድደናል። እውቀት፣ አስተሳሰብ፣ ደግነት፣ ታታሪነት (empathy) ወደ ሌላው ግለሰብ ስብዕና ውስጥ ዘልቀው እንዲገቡ በማድረግ ኪነ ጥበብ አነቃቂ ምንጭ (source of activism) ይሆናል። አርቲስቶችና ከያኒዎች ተግምረ ምሳሌ (myth) ሠሪዎች በመሆናቸው ሥራቸው እውነታን (reality) አስጨብጦ አዲስ ግኝትን በመፈንጠቅ የተሻለ ማህበራዊ ኃይልን ይገነባሉ። ታዲያ የሕዝቡ አስተሳሰብ ማደግን የሚፈራሩት አምባገነኖች ኪነ ጥበብን በደለደመ ብዕር፣ በሳንሱርና በፕሮፖጋንዳ ሊያጨናግፉት ይፈልጋሉ። ስደት የአፍሪካውያኑን እንቁ ተዋናዮችንም ሆነ ከያኒያን ውጦ በማስቀረት ከአምባገነንነት ባላነሰ መልኩ ጎታች (reactionary) ሚና ሲጫወት ቆይቷል። ስደት አምቡሲን መሠረት መብራቴንም ሊውጣት ቢቃትም አዲስ ነገር አይደለም። ስደት የሃገሪቱን ደምግባትና ወዝ ከማበላሸት ገና አልታቀብም።

የኢትዮጵያው የኪነ ጥበብ ዘርፍ (የሙዚቃና የቴአትሩ ክፍሉ) የአምባገነኑን መንግስታት ዓላማና ሥውር ደባ በገሃድ ለመጸረር ፍቃዱን ባያገኝም እንኳን እንደ አሎሎ የፈረጠው ሰንኞች አምልጠው ወጥተው የገዢዎችን ጭንቅለት ሲኮረኩሙ ቆይተዋል። ሀገር ላይ ተቀምጦ፣ ስደቱን ንቆ፣ ሕዝባዊ ሥራን ለመከወን ዋጋን ያስከፍላል። በንጉሱና በደርግ ዘመን የወቅቱን የጭቁኖች አበሳ በጥዑመ ልሳን ማንጎራጎር የልዩ ፀጋ ውጤት ነበር። በየዘመኑ የበቀሉት የኪነት ባለሙያዎች የአምባገነኖችን አዕምሮ የሚያናውጡ በርካታ ሥራዎችን ከውነዋል። የኪነቱ ክፍል የሕዝብ አኗኗርን፣ የግል ባህሪን፣ የፖለቲካ አካሄድን፣ ስነምግባርን፣ የሀገር ሉዓላዊነትን፣ የሃይማኖት ክብርን ሁሉን ቃኝቶ ባለውለታዎችንና ለወገን ደራሽ የሆኑትን ሀገር ወዳጆች አወድሷል። በወገን ላይ ተረማምደው የግል ዓላማቸውን ስለሚያሳኩት መሠሪዎች፣ ወገንን ከወገን ስለሚያቆራቅሱት ተንኮለኞች፣ ድርጅት እንዳይጎለብት የአፍራሽ ሚናን ስለሚጫወቱት ከፋፋዮች፣ ለስልጣንና ለገንዘብ ሲሉ ነፍሰንን ስለሚያጠፉት ግፊኞች ሁሉ በየፊናው ለማስታወቅ የሚያበቃና ንቃትን የሚጨምር ቋሚ ትምህርቶችን ሰጥተዋል። የኪነቱ ክፍል ዘረኝነትንና

ግንጠላን በመዋጋት ረገድ ታላቅ ድርሻን አበርክቷል። ኪነቱ በዕርግጥ የጭቁን ሕዝቡ ተወካይና ድምጽ ሆኖ አገልግሏል። መልዕክቶቹ ከሰብአና ጋር የተዋሀዱ የመዓዛ ጉልላቶች ሲሆኑ ደራሲያኑ ደግሞ ዘላለም የሚታወሱ የሀገሪቱ ልዕልና አካሎች ናቸው።

የኢትዮጵያ ዋነኛው ጠላት ጠመዘማዛው አባብ የኪነቱ ክፍል እንዲቆረፍድ እንቁዎችንና ኮከቦችን ማሰደዱና ማስኮብላሉ ከግዙፍ መሠሪ ሥራዎቹ መካከል አንዱ ነው። ኢትዮጵያ ግን አትነጥፍም። ዘወትር ለክብሯ በሚቆሙት ልጆቿዋ ታብባለች። ሰደት ከሚወዷት ሀገራቸው ሳይታሰብ ያራቃቸው ኮከብ የመድረኩ ሰዎች ለምዕራቡ ሸቀጥና ምኞት እጃቸውን ሳይሰጡ የሚታገሉት እኮ የሰደቱን ጋሻ ጃግሬዎች አምበርክከው ወደ ሀገራቸው በድል ለመመለስ ነው። እነኚህ ታጋዮች ሰደቱ ተሰማምቷቸው ለሚኖሩት የመሸታው ቤት አዳማቂዎች፣ የራፕ ፋንቶችም ሆነ የመኪና ሞዴል አድናቂዎች በራሳቸው ትልቅ ትምህርት ናቸው።

መሠረት መብራቱ ሰደቱ የማይበግራት የኢትዮጵያ እንቁና ፈርጥ ሆና ትቆይ ዘንድ እግዚአብሔር ይርዳት። ብቅዓቱን የታደለችው መሠረት - ለተሻለ ኑሮ እያሉ በየአረቡ ሀገሮች ለሚሰቃዩት አሀቶቻችን ምሳሌ እንድትሆን በጽናት የምታመልከው እግዚአብሔር ይርዳት።

መለኮታዊ ዳኝነቱና ፍርዱ ታላቅ የሆነው እግዚአብሔር ይመስገን። አሜን

bisrat.smart@yahoo.com